

Nr 78.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1932 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående tiden för erläggande av annuitet å lån från statens avdikningslånefond.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 27, av herrar *Johansson* i Fårekulla och *Gustafson* i Kasenberg har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att annuiteten å lån från avdikningslånefonden måtte i likhet med vissa andra å kronodebetsedeln upptagna poster få erläggas i två terminer.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat yttranden av lantbruksstyrelsen och statskontoret, vilka yttranden finnas såsom *bilaga* fogade vid detta utlåtande.

I propositionen nr 186 till 1931 års riksdag underställde Kungl. Maj:t riksdagen för yttrande ett vid propositionen fogat förslag till kungörelse om ändring i vissa delar av uppbördsreglementet den 14 december 1917 (nr 838), avseende bland annat en uppdelning av allmänna uppbörden på två allmänna uppbördsterminer. I sitt yttrande i propositionen uttalade föredragande departementschefen vidkommande frågan om delning av annuiteter å lån, att det väl måste anses behjärtansvärt att underlätta dessa likvider. De hade emellertid helt annan karaktär än vanliga skatter. Annuiteterna å egnahemslån vore i verkligheten köpeskillingslikvider och annuiteterna å avdikningslån torde få anses till sin art därmed jämförliga. De förra annuiteterna förekomme dessutom blott i ett mindre antal av länen å kronodebetsedel. I de övriga torde dessa likvider erläggas medelst postanvisning, över postgiro eller på annat sätt. Under sådana förhållanden och då de delbara titlarnas antal måste så vitt möjligt begränsas, ansåge sig departementschefen icke böra biträda under utredningen från vissa håll framställda yrkanden om delning av omförmälda låneannuiteter.

I en med anledning av propositionen väckt motion (II:411) hemställdes att bland de å kronodebetsedeln förekommande delbara utskyldstitlarna, vilka avsågo inkomst- och förmögenhetsskatt, utjämningsskatt, landstingsskatt, vägskatt och tingshusmedel, även skulle uppföras lån ur statens avdikningslånefond och statens egnahemslånefond.

I vederbörande utskotts utlåtande i ämnet, vari utskottet bland annat förordade den allmänna uppbördens på landet uppdelning på två terminer, den första under tiden 10—20 november taxeringsåret och den andra

under tiden 25 april—5 maj året efter taxeringsåret, anförde utskottet beträffande uppdelning av annuiteterna å avdikningslån och egnahemslån, att, då utskottet delade den av departementschefen uttalade meningen i denna fråga samt vid andra uppbördens förläggande till maj annuiteter å egnahemslån icke komme att, vid bifall till motionen, i sin helhet inbetalas inom nu föreskriven tid eller före mars månads utgång, utskottet icke ansåg densamma böra föranleda någon utskottets åtgärd.

Riksdagen godkände utskottets utlåtande.

Motionärerna hava anfört följande.

Från statens avdikningslånefond utlämnades numera årligen i lån omkring 3 miljoner kronor. Då dessa lån efter 7 år skulle under en tid av 25 år förräntas och amorteras med sammanlagt 6 procent, bleve det årligen stora belopp, som skulle inbetalas till statsverket. På många ställen, där avdikningar utförts under kristiden, vore ofta för vederbörande långtagare den annuitet han hade att erlägga för sådant lån, varom här vore fråga, större än det sammanlagda beloppet av samtliga utskylder. De skäl, som åberopats till förmån för den vid fjolårets riksdag beslutade omläggningen av kronouppbördens, kunde, enligt motionärernas mening, i lika hög grad sägas tala för genomförandet av en liknande uppdelning av annuiteten å lån från avdikningslånefonden.

Icke minst med hänsyn till jordbrukets för närvarande bekymmersamma läge anser utskottet i likhet med motionärerna vägande skäl tala för att en viss lättnad åvägbringas med avseende å uppbörden av annuiteter å lån från statens avdikningslånefond, vilka annuiteter på sätt i motionen framhållits kunna uppgå till ganska avsevärda belopp. Statskontoret har visserligen i sitt yttrande i ärendet gjort gällande, att vissa tekniska svårigheter skulle vara förenade med en uppdelning såsom i motionen avses av uppbörden på två terminer. Utskottet är icke berett att nu taga ståndpunkt till hur frågan lämpligast bör lösas, men är övertygat, att det icke skall möta oöverbärliga svårigheter att i en eller annan form tillmötesgå det med motionen avsedda syftet. Utskottet vill tillstyrka, att hänvändelse göres till Kungl. Maj:t med begäran om närmare utredning i saken.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med anledning av motionen II:27 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, vilka åtgärder, som kunna böra vidtagas för vinnande av det med motionen avsedda syftet samt i den mån så kan vara påkallat förelägga riksdagen det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 20 maj 1932.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl E. Eriksson, Elof B. Andersson, Granath, Fritiof Gustafson*, friherre *Lagerfelt* och *Dalberg*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Pettersson* i Bjälbo, *Hedlund* i Häste, *Carlström*, *Andersson* i Grimbo, *Bengtsson* i Kullen, *Vahlstedt* och *Olsson* i Rödningberg.

Bilaga.

KUNGL. STATSKONTORET.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Genom beslut den 12 nästlidne februari har Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att efter lantbruksstyrelsens hörande till riksdagens jordbruksutskott avgiva yttrande över följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen:

A) II:27, angående tiden för erläggandet av annuitet å lån från avdikningslånefonden;

Med anledning härav får statskontoret, med överlämnande av lantbruksstyrelsens yttrande över motionerna, anföra följande.

I motionen II:27 har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att annuiteten å lån från avdikningslånefonden måtte i likhet med vissa andra å kronodebetsedeln upptagna poster få erläggas i två terminer.

Statskontoret får erinra därom, att ämbetsverket i skrivelse till statsrådet och chefen för kungl. finansdepartementet den 18 februari 1931 angående framställt förslag om delning av uppbörden av annuiteter å avdikningslån framhållit, att den å statskontorets fondbyrå förekommande bokföringen av avdikningslånefonden i fråga om de genom länsstyrelserna förmedlade inbetalningarna för fonden grundade sig å de av varje länsstyrelse halvårsvis per den 31 december och den 30 juni upprättade samt till fondbyrån överlämnade rapporter. Då inbetalningarna å avdikningslånefonden till huvudsaklig del verkställdes i samband med kronouppbörden, komme dessa inbetalningar i allmänhet att inflyta i den rapport vederbörande länsstyrelse hade att avlämna för budgetårets förra hälft eller för tiden 1 juli—31 december. Gottskrivning av inbetalningarna å respektive lån och i samband därmed avslutning för året av respektive lånekonton kunde sålunda ske i god tid före bokslutet, som under dessa förhållanden kunnat verkställas inom föreskriven tid. Den då ifrågasatta uppdelningen av inbetalningarna å avdikningslån på två uppbördsterminer, varav den ena skulle infalla under tiden 10—20 november och den andra under tiden 1—10 februari, ansåg sig statskontoret kunna tillstyrka, under förutsättning att länsstyrelsernas rapportsystem angående inbetalningar å avdikningslån ändrades så, att inbetalningarna sammanfördes i en första rapport för tiden juli—februari och en andra rapport för tiden mars—juni. De i samband med kronouppbörden influtna annuiteterna kunde då allt fortfarande bokföras i jämförelsevis god tid före bokslutet.

I enlighet med av riksdagen givna direktiv bestämdes emellertid sedermera genom kungörelsen den 13 november 1931 (nr 382) om ändring i vissa delar av uppbördsreglementet den 14 december 1917, (nr 838), att den årliga allmänna uppbörden skulle försiggå under två allmänna uppbördsterminer, å landet den första från och med den 10 till och med den 20 november taxeringsåret och den andra från och med den 25 april till och med den 5 maj nästföljande år samt i stad, den första från och med den 5 till och med den 20 november taxeringsåret och den andra från och med den 25 april till och med den 5 maj nästföljande år. Med denna förläggning av den andra uppbördsterminen och med den uppdelning av

inbetalningarna av avdikningslåneannuiteter, motionärerna föreslagit, skulle annuiteterna kunna redovisas till statskontoret tidigast under loppet av juni månad. Den kontroll statskontoret har att utöva beträffande inbetalningarna å lånen, inbetalningarnas gottskrivning å skilda, till ett antal av för närvarande omkring 5,000 uppgående lånekonton, upprättade av sammandrag av dessa lånekonton, ävensom avslutning av avdikningslånefondens räkenskaper skulle alltså komma att koncentreras till tiden medio juni—15 september, å vilken sistnämnda dag statskontoret har att avlämna samtliga räkenskaper för revision. Då ett genomförande av dessa uppgifter på en så begränsad tid icke torde vara möjligt och då dessutom avslutandet av avdikningslånefondens räkenskaper påverkar möjligheterna att inom därför föreskriven tid upprätta budgetredovisningen och rikshuvudboken, anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka uppdelning av inbetalningarna å avdikningslånen på sätt i motionen avsetts.

Stockholm den 8 mars 1932.

A. E. M. ERICSSON.

N. Spilhammar.

V. Arvidsson.

Carl Peyron.

KUNGL. LANTBRUKSSTYRELSEN.

Till kungl. statskontoret.

Sedan Kungl. Maj:t jämlikt skrivelse den 12 innevarande februari anbefallt eder att efter kungl. lantbruksstyrelsens hörande avgiva och till riksdagens jordbruksutskott överlämna yttranden över vissa i skrivelsen angivna motioner, har ni i skrivelse till lantbruksstyrelsen den 18 dennes, med överlämnande av motionerna i fråga ävensom avskrift av Kungl. Maj:ts förenämnda skrivelse, anhållit, att styrelsen ville till eder inkomma med yttrande över desamma.

Med anledning härav får lantbruksstyrelsen anföra följande.

I. *Angående motionen II: 27 angående tiden för erläggandet av annuitet å lån från avdikningslånefond.*

I yttrande den 23 februari 1931 till chefen för kungl. finansdepartementet, varav avskrift här fogas, tillstyrkte lantbruksstyrelsen en sådan uppdelning av uppbörden utav annuiteter å lån från bland annat statens avdikningslånefond, som av motionärerna åsyftas. Lantbruksstyrelsen, som vidhåller sin i nyssnämnda yttrande uttalade uppfattning, tillstyrker sålunda bifall till ifrågavarande motion.

Stockholm den 29 februari 1932.

ERIK INSULANDER.

O. Fredholm.